

ALEKSANDRA MACIARZ

**DZIECKO
DŁUGOTRWALE
CHORE**

PORADNIK
OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZY

VERBUM

**DZIECKO
DŁUGOTRWALE
CHOROJE**

**FORADNIK
OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZY**

Żyj tak, abyś innym mógł dać nadzieję.
(z Pisma Świętego)

*

**Istotne jest to, czy ty kochasz bliźnich,
a nie to, czy oni ciebie.**
(Mikołaj Gogol)

*

**Prawdziwa doskonałość człowieka nie polega na tym,
co człowiek ten ma, lecz na tym, czym on jest.**
(Oskar Wilde)

Aleksandra Maciarz

**IDZIECKO
IDŁUGO TRWALŁE
CHORIE**

**PORADNIK
OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZY**

WYDAWNICTWO „VERBUM”

Zielona Góra 1996

OPRACOWANIE REDAKCYJNE
Mieczysław Ostrowski

REDAKCJA TECHNICZNA
Irena Bulczyńska

KOREKTA
Radosław Szyber

140306/5

© Copyright by Wydawnictwo „Verbum” Mieczysław Ostrowski
Zielona Góra 1996

Printed in Poland

ISBN 83-901114-4-6

PRZY WYDANIU KSIĄŻKI POMOCY FINANSOWEJ UDZIELILI:

Urząd Miejski w Zielonej Górze
Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego „Nordis” w Zielonej Górze
Towarzystwo Finansowo-Leasingowe Sp. z o.o. w Zielonej Górze
Przedsiębiorstwo Państwowe „Polmozbyt” w Zielonej Górze

Wydawnictwo „Verbum” Mieczysław Ostrowski
al. Wojska Polskiego 36/9, 65-077 Zielona Góra, tel(0-68) 26-20-81

Wyd. I. Ark. wyd. 3,1. Ark. druk. 5,25. Format A-5. Papier offset. kl. III.
Skład: Heroldia P. R. w Zielonej Górze, tel. (0-68) 27-13-72
Druk: PUH „Lubimex” Sp. z o.o. w Zielonej Górze, tel. (0-68) 26-10-68, w. 225

Vc
160/94

Od wydawcy

Niniejsza publikacja – po książce pt. *Dziecko niepełnosprawne. Podręczny słownik terminów* (pierwsze wydanie w 1993 roku, drugie – w 1995 roku) – jest drugą pracą Autorki ogłaszaną drukiem przez Wydawnictwo „Verbum”.

Pani prof. dr hab. Aleksandra Maciarz pracuje w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze. Kieruje Zakładem Pedagogiki Opiekuńczej i Specjalnej w Instytucie Pedagogiki i Psychologii. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się głównie na zagadnieniach pedagogiki specjalnej, w tym szczególnie leczniczej. Opublikowała z tego zakresu kilka książek i kilkadziesiąt artykułów.

Tematyka książki, jej charakter, sposób zaprezentowania materiału, skala zjawiska, jakim jest częstotliwość występowania u dzieci długotrwałych chorób, a także brak na rynku czytelniczym opracowań dotyczących przedstawianej problematyki – te wszystkie czynniki składają się na przeświadczenie, że niniejsza publikacja wywoła zainteresowanie odbiorcy i okaże się potrzebnym i użytecznym przedsięwzięciem wydawniczym.

O tym, czy przeświadczenie to urzeczywistni się – zadecydują czytelnicy.

Mieczysław Ostrowski

Zielona Góra, 16 kwietnia 1996 roku

Wstęp

Mimo postępu w medycynie ludzi nadal zapadają na rozmaite choroby. Niejednokrotnie mają one długotrwały charakter, a niekiedy są nieuleczalne. Choroby te – towarzysząc człowiekowi przez wiele lat – wywołują różne następstwa w jego życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Jeśli dotyczą dzieci, nie pozostaje to bez wpływu na ich rozwój, kształtowanie się osobowości i karierę szkolną.

Nie tylko sama choroba może być czynnikiem zagrażającym prawidłowemu rozwojowi dziecka, ale także to wszystko, co się z nią łączy: przede wszystkim różnorodne sytuacje związane z procesem leczenia, stosunek do dziecka osób z jego otoczenia oraz postępowanie opiekuńczo-wychowawcze. Nawet najlepiej zorganizowany proces leczenia nie uchroni dziecka przed ujemnymi skutkami choroby, jeśli w centrum naszej uwagi znajdzie się tylko jego chory organizm, a na marginesie jego problemy psycho-emocjonalne.

Książka ta ma służyć rodzicom i nauczycielom we właściwym wychowaniu i pełnieniu opieki nad dziećmi dotkniętymi długotrwałą chorobą. Jest adresowana także do studentów kierunków pedagogicznych. Ma charakter problemowo-metodyczny.

Część ogólna – o charakterze teoretycznym – zawiera omówienie wspólnych problemów psychowychowawczych dzieci długotrwanie chorych. Część szczegółowa – o charakterze praktycznym – składa się z ośmiu rozdziałów poświęconych dzieciom chorym na niektóre rodzaje chorób. Mogą one powodować wiele ujemnych skutków w rozwoju, przystosowaniu społecznym i w nauce

tych dzieci. Zapewnienie im właściwej opieki i postępowania wychowawczego może te skutki złagodzić lub nawet całkowicie usunąć.